

ŠKOLNÍ KOORDINÁTOŘI PODPORY NADÁNÍ

alias

ŠKOLNÍ SUPERMANI

Josef J. Roušar

ASOCIACE
FREELANCERŮ
VE ŠKOLSTVÍ

RSJ Foundation

Asociace freelancerů ve školství, z.s. (FREŠ) je realizátorem projektu Synapse III. Projekt vznikl za přispění Nadace RSJ.

KDO JE KDO?

ASOCIACE
FREELANCERŮ
VE ŠKOLSTVÍ

AFREŠ

ASOCIACE
FREELANCERŮ
VE ŠKOLSTVÍ

- Instituce akreditovaná MŠMT, která realizuje **vzdělávací, osvětové a další aktivity na podporu nadání.**
- Pomáháme školám s nastavováním **systemu podpory nadání** prostřednictvím mentorského týmu.
- Vedeme **výcviky pro mentory škol - konzultanty vyvážené inkluze.**
- Realizujeme **kurzy pro školní koordinátory podpory nadání.**

PODPORA NADANÝCH PROSPĚJE VŠEM

vyvažuje

- podporu dětí s oslabením & podporu dětí s nadáním
- rozumový rozvoj & osobnostně-sociální rozvoj
- přiměřenost zátěže učitelů & uspokojení potřeb žáků
- kompenzaci slabých stránek & rozvoj silných stránek

modely

- Finský diferenciační model
- Systém vytahovaných studijních skupin
- Izraelský model projektové výuky
- Talentový model s mentoringem
- Modely využívající paralelních tříd
- Akceleračně-decelerační model

VYVÁŽENÁ INKLUZE

respektuje

- potřeby celého spektra žáků
- možnosti učitelů
- možnosti školy
- roli rodičů v rámci vzdělávání

opírá se o

- aktuální poznatky z pedagogiky a neuropsychologie
- platný legislativní rámec v ČR a reálné možnosti škol v rámci systému
- strategické cíle vzdělávací politiky
- zahraniční zkušenosti a příklady dobré praxe ze škol v ČR

PROGRAM

- Východiska
 - právní normy, RVP, TZ ČŠI
 - Systém podpory nadání
 - snadno a rychle nebo komplexně
 - Pojmy
 - Školní koordinátor podpory nadání
 - VP vs. ŠKPN
 - činnosti a kvality ŠKPN
 - Něco navíc
 - doporučení pro vedení, náplň práce
 - vzdělávání pro ŠKPN a pro Mentory
-

NADÁNÍ v právních normách

- **Zákon č. 561/2004 Sb.**

- Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- § 17, § 18, § 19, § 28, § 111

- **Vyhláška č. 27/2016 Sb.**

- Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- § 27, § 28, § 29, § 30, § 31

- **Vyhláška č. 72/2005 Sb.**

- Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- § 1, § 1a, § 2

NADÁNÍ v RVP ZV

9 **Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných**

9.1 **Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole**

- ... opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků...

9.2 **System péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole**

- škola může případně stanovit:
 - zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o nadané
 - pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému péče o nadané
 - specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných:

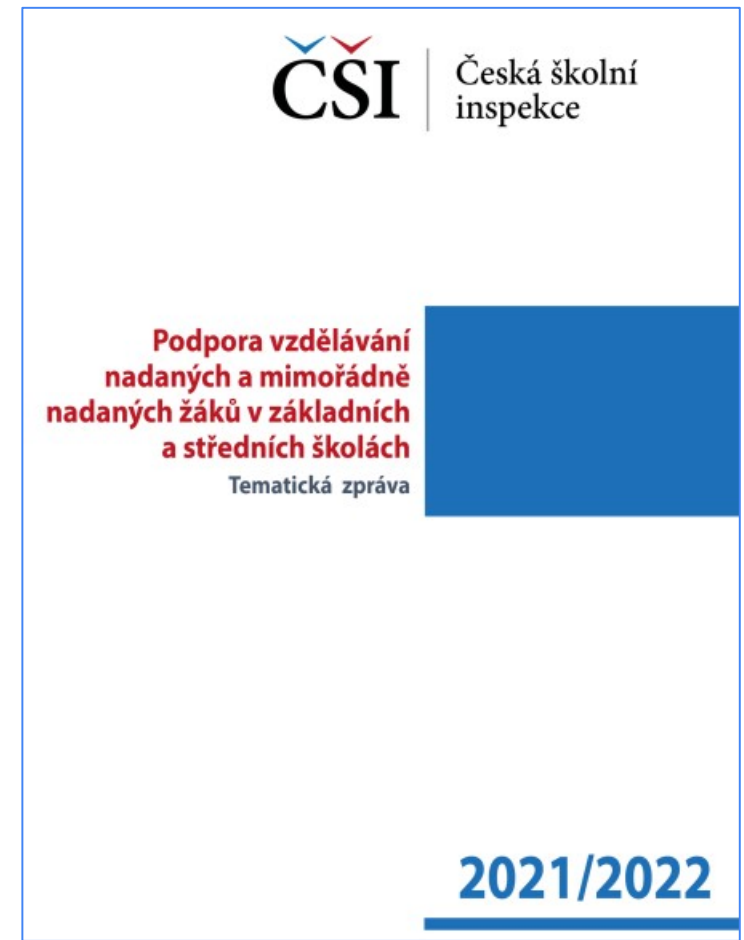
NADÁNÍ v RVP ZV

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce
- **vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;**
- specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků;
- **účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;**
- **občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;**
- **obohacování vzdělávacího obsahu;**
- zadávání specifických úkolů, projektů;
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol;
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

NADÁNÍ V TEMATICKÉ ZPRÁVĚ ČŠI

Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v základních a středních školách

- Doporučení pro školy
 - -> str. 38
- PŘÍLOHA: Jak začít podporovat nadané žáky v základní a střední škole hned a bez podmínek
 - -> str. 42
- [Doporučení a příloha](#)

NADÁNÍ V TEMATICKÉ ZPRÁVĚ ČŠI

- Problémem je nedostatečná pozornost věnovaná cílenému vyhledávání nadaných žáků
 - pro možnou diagnostiku musí být zajištěna **stimulace nadání**
 - nadání a mimořádně nadání se v běžných výukových situacích od ostatních žáků nijak lišit nemusejí
- Akcentovat identifikaci nadání **bez vazby na nutnost diagnostiky v ŠPZ.**
- **Pokud učitelé pouze čekají, až se nadání projeví, nemusí se dočkat vůbec.**

NADÁNÍ V TEMATICKÉ ZPRÁVĚ ČŠI

- **Vzhledem k náročnosti** identifikace, stimulace a rozvoje nadaných a mimořádně nadaných žáků má **zvýšený význam průběžné vzdělávání pedagogů** a potřeba věnovat se systematicky rozvoji pedagogických dovedností v oblasti vzdělávání žáků různých charakteristik, v tomto případě tedy žáků nadaných.
- V koncepci podpory nadání je mezi systémovými kroky uvedeno také **pověření nějakého pedagoga koordinací péče o nadané.**
- Má-li být **system** péče o nadané a mimořádně nadané žáky funkční, musí být také **pravidelně vyhodnocován** a na základě toho následně **usměrňován a modifikován.**

5 SNADNÝCH KROKŮ K PODPOŘE NADÁNÍ NA VAŠÍ ŠKOLE

1. Získat **podporu vedení školy** a jmenovat **koordinátora podpory nadání** a přihlásit se **do krajské sítě PN**.
2. Nabídnout **učitelům seminář k PN (DVPP)** a vytvořit **interní akční skupinu podporující nadání**.
3. Založit **klidovou zónu** (dostupnou alespoň o přestávce, ideálně okamžitě při přetížení).
4. Založit **seznam, kam učitelé píší nominované žáky** a jakým způsobem je podporují.
5. Zjistit jestli mají nadání žáci, jak se scházet – pokud nemají, tak založit **studijní skupinu, kroužek nebo klub nadaných dětí**.

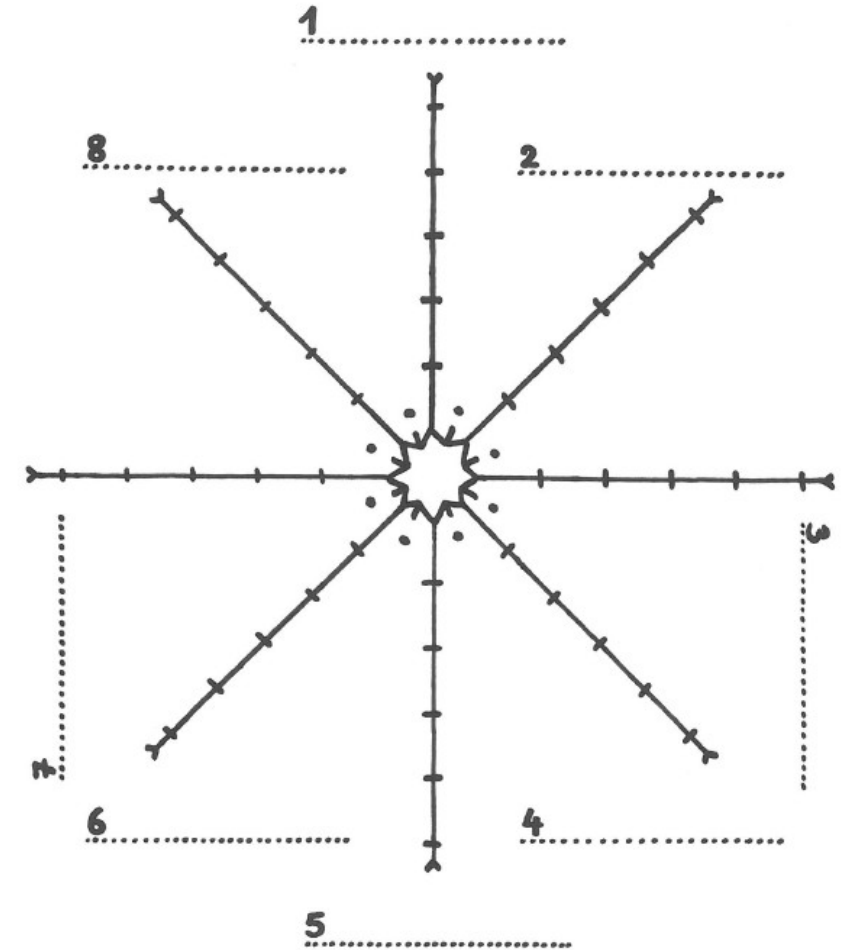
NASTAVOVÁNÍ SYSTÉMŮ PODPORY NADÁNÍ by Synapse

- Tým 2-3 odborníků - mentoři škol, konzultanti vyvážené inkluze
- 3 - 5 návštěv - 2 - 10 měsíců
- Několik nástrojů
 - 8 os
 - prvky, modely vyvážené inkluze
 - dotazníky (pro učitele, žáky, rodiče)
 - náslechy v hodinách
 - rozhovory s nad. žáky
 - ...
- Zprávy a doporučení z každé návštěvy
- Koncepce podpory nadání na školy
 - SPN
 - kroky změny

OBLASTI SYSTÉMŮ PODPORY NADÁNÍ

- (vstupní) analýza 8 OS

- Postoj, hodnoty a vize
- Identifikace nadaných dětí a jejich potřeb
- Péče o pedagogický sbor
- **Koordinace podpory nadání**
- Péče a podpora z pozice UČITELE (co může sám učitel)
- Co nabízí naše škola nadaným dětem?
- Spolupráce (nejen) s rodiči
- Práce s vysokou citlivostí

POJMY

POTENCIÁL - **TALENT** - **NADÁNÍ**

■ **Pracovní definice nadaného žáka**

- Jací žáci jsou v naší škole označováni jako „nadaní“, „talentovaní“, „s potenciálem“?
- Jak bychom mohli co nejpřesněji definovat skutečnou cílovou skupinu našeho školního systému podpory nadání?

POJMY

■ **POTENCIÁL**

- Soubor všech využitelných vlastností a možností jedince (ne jen těch superiorních).
 - Maximální rozvoj potenciálu není smysluplný cíl. (Není to ani dosažitelný cíl.)
 - Každý jedinec má řádově více potenciálu, než kolik v životě využije.
-

POJMY

■ **TALENT**

- Výběr z potenciálu umožňující jedinci rozvoj v konkrétní společensky uznávané kompetenci nebo činnosti.
 - **Talent je vždy "na něco".**
 - O rozvoji či nevyužití talentu rozhodují příležitosti dané okolím a postoj jedince.
-

POJMY

■ **NADÁNÍ**

- **Vysoká mentální aktivita.** Zvýšená intenzita fungování CNS (na horní hranici škály).
- Přirozený opak mentální retardace.
- Projevuje se adekvátně zvýšenými **intelektovými schopnostmi - vnitřní motivací - vnímavostí - emocionalitou - svědomím - často též kreativitou a hloubkou vhledu.**
- **Všechno, co jedinec prožívá působí jako intenzivnější.** Ostatní osobnostní vlastnosti se působením nadání jeví vyhraněnější. "Všechno moc řeší., "Ve všem ode zdi ke zdi."

„Nadaní potřebují mnohem více vzdělávání, neboť nebude-li bystrá mysl zaměstnána věcmi užitečnými, zaměstná se sama neužitečnými.“

(Komenský, J.A. Didaktika velká. 3.vyd. Brno, Komenium, 1948. ISBN 1863 – 254)

OBLASTI SYSTÉMŮ PODPORY NADÁNÍ

- (vstupní) analýza 8 OS

4. Koordinace podpory nadání

Jaké postavení má na škole koordinátor podpory nadání?

0 - Škola **nemá koordinátora** podpory nadání (nebo je jmenován jen formálně, nevyvíjí žádnou aktivitu).

1 - **Máme ve sboru nadšence**, který je faktickým koordinátorem podpory nadání, ačkoli nemá významnou podporu od ostatních. Zajišťuje tak hlavně péči o „své“ žáky (ve své třídě, svém předmětu).

2 - **Máme schopného koordinátora** podpory nadání, který je respektován kolegy a má dosah na všechny žáky. (Nemá však tento úkol nijak zohledněn v náplni práce, úvazku ani odměnách.)

3 - Naš koordinátor podpory nadání se účastní vzdělávacích aktivit k podpoře nadání, má na svou práci **vyhrazen dostatek času a prostředků**. Jsme členy krajské sítě podpory nadání.

4 - **Koordinace** našeho systému podpory nadání je rozdělena mezi více úzce spolupracujících koordinátorů (systém **nestojí na jednotlivcích**). Do podpory nadání jsou zapojeni i asistenti pedagoga.

5 - **Koordinace** systému podpory **nadání je vestavěná v systému školy**, je jasně čitelná z dokumentů k podpoře nadání. Každý ví, na koho se obrátit. Sdílíme zkušenosti s dalšími školami.

X - Nevíme / tato otázka není pro naši školu relevantní.

VÝCHOVNÝ PORADCE vs. ŠKPN

- Kolik procent objemu své práce věnuje výchovný poradce
 - dětem s oslabením v určité oblasti – SPU, LMP, ADHD, ADD atd.
 - dětem s nadáním.
- Může problematiku nadání obsáhnout pouze výchovný poradce?
 - VÝHODY:
 - ÚSKALÍ:
- Kolik času a jakým činností by se měl školní koordinátor podpory nadání věnovat měsíčně.

OTÁZKA no. 1

- Co škola získává (nebo co může získat) tím, že je ustanovena funkce školního koordinátora podpory nadání?

ŠKOLA ZÍSKÁVÁ ČLOVĚKA, KTERÝ

- v rámci platných právních předpisů zajistí péči o žáky nadané včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami,
- **je vzdělaný (či nadále se vzdělává) v této problematice** a pomůže přinášet nové informace, poznatky, **nabídku vzdělávání pro pedagogy i pro vedení školy** v dané oblasti,
- s důvěrou a podporou vedení školy umí **vytvářet podmínky pro podporu nadání** ve škole,
- zajistí dlouhodobou **podporu a pomoc kolegům** při vytváření systému péče o nadané,
- je schopný **předávat "filozofickou koncepci" a nadšení** ve vztahu k nadání a potřebě je rozvíjet,
- bude umět **propojovat pedagogy v přímé péči o nadané,**
- umí nacházet řešení a domluvu mezi rolemi pedagog-žák-rodíč.

KONKRÉTNÍ SYSTEMATICKÉ ČINNOSTI ŠKPN

- A. Vyhledávání a identifikace** nadaných a talentovaných žáků
 - B. Spolupráce s odbornými poradenskými pracovišti** za účelem diagnostiky, poradenství a nastavení individuálních vzdělávacích plánů pro nadané.
 - C. Rozvoj vzdělávací a výchovné nabídky** pro nadané a podporu nadání v rámci školy.
 - D.** Komunikace problematiky podpory nadání vůči pedagogickým pracovníkům a vedení školy.
 - E. Vzdělávání zaměstnanců** školy v problematice péče o nadání.
 - F. Orientace v mimoškolní nabídce** pro podporu nadání a spolupráce s externími subjekty.
 - G.** Spolupráce a komunikace problematiky podpory nadání směrem k veřejnosti
-

OTÁZKA no. 2

- Jaký soubor předpokládaných kvalit / kompetencí by školní koordinátor měl mít? aneb „Co by měl umět, aby to fungovalo“
 - Kdo by to u nás na škole měl být?
-

SOUBOR PŘEDPOKLÁDANÝCH KVALIT / KOMPETENCÍ

■ **OSOBNOSTNÍ PARAMETRY**

- otevřenost,
- komunikativnost,
- asertivita,
- schopnost vyjednat své cíle,
- schopnost přesvědčivého a zároveň citlivého jednání,
- schopnost být příkladem pro ostatní učitele v práci s nadanými žáky,
- vize a cíl vlastního profesního růstu,
- osobní angažovanost v problematice nadání,
- schopnost vytvářet prostředí vzájemné důvěry a spolupráce,
- entuziasmus,
- duševní zdraví.

SOUBOR PŘEDPOKLÁDANÝCH KVALIT / KOMPETENCÍ

■ **ODBORNÉ OBOROVÉ A DIDAKTICKÉ KOMPETENCE**

- základní znalost školské legislativy (koncepční dokumenty ve školství),
- znalost vlastního oboru včetně oborových přesahů,
- orientace v kontextu ŠVP jako celku, respekt ke všem typům nadání (nejen na intelektové nadání) s ohledem na zaměření školy,
- oceňování významu a potenciálu vzdělávacích aktivit všech vyučovacích předmětů,
- využívání mezinárodní zkušenosti s tvorbou a zaváděním inovací ve vzdělávání nadaných žáků zejména v zemích EU,
- schopnost efektivně aplikovat výsledky výzkumů v oblasti vzdělávání nadaných žáků,
- zvládnutí vzdělávacích strategií pro práci s nadanými žáky (efektivní metody a formy práce na úrovni školy i jednotlivých vyučovacích

SOUBOR PŘEDPOKLÁDANÝCH KVALIT

■ **PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÉ KOMPETENCE**

- znalost problematiky nadání (nominace),
- schopnost pozitivně motivovat pedagogický sbor na vlastní škole,
- schopnost pozitivně motivovat nadané žáky na škole,
- schopnost spolupracovat s vedením školy, se Školskou radou a rodičovskou veřejností,
- dovednost koordinovat i vytvářet Plán pedagogické podpory nadaného žáka a IVP mimořádně nadaného žáka, metodické vedení učitelů v této oblasti.

SOUBOR PŘEDPOKLÁDANÝCH KVALIT

■ **DALŠÍ KOMPETENCE**

- zajišťování DVPP v oblasti péče o nadané žáky (přehled o akcích, kontakty, stáže),
- úzká spolupráce s koordinátorem ŠVP, výchovným poradcem, školním speciálním pedagogem nebo se školním psychologem,
- zvládnutí základů manažerského řízení,
- internacionalizace - dobrá znalost světového jazyka.

DOPORUČENÍ PRO VEDENÍ ŠKOLY, PODMÍNKY PRO PRÁCI ŠKPN

- je **začleněn do organizační struktury** školy (institucionalizace),
- pokud je na škole ustanoveno ŠPP (Školní poradenské pracoviště), je jeho **členem**,
- pokud na škole ŠPP není, pak je podřízen přímo řediteli/ředitelce školy,
- s jeho postavením, kompetencemi a hlavními úkoly jsou vhodnou formou a prokazatelně **seznámení všichni pracovníci školy, žáci a rodiče**,
- vedení školy má zpracovanou **pracovní náplň** pro tuto pozici a vybraný pracovník je s ní prokazatelně seznámen,
- je prokazatelně seznámen s nakládáním s důvěrnými informacemi v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a jeho konkretizací ve školním programu pedagogicko-psychologického poradenství,

DOPORUČENÍ PRO VEDENÍ ŠKOLY, PODMÍNKY PRO PRÁCI ŠKPN

- je informován o všech žácích vyžadujících zvláštní pedagogickou péči (**problematika dvojí výjimečnosti**). Tuto informovanost zajišťuje buď pověřený pracovník ŠPP nebo vedení školy,
- pro svou práci je vhodně materiálně vybaven. Ideálem je samostatná místnost vybavena pro osobní jednání s žáky, dalšími pedagogickými pracovníky, rodiči, zástupci organizací mimoškolní činnosti apod. Nutností je samostatný počítač nebo notebook a dostatečný tiskový limit, pokud je na škole zaveden,
- má přidělen **finanční limit pro nákup odborné literatury** z oblasti práce s nadanými dětmi pro svůj osobnostní rozvoj, samostudium ostatních pracovníků školy, případně rodičů a žáků,
- má možnost předkládat vedení školy návrhy pro nákup vhodných pomůcek a literatury pro práci s nadanými žáky,
- **možnost osobnostního a odborného rozvoje** v oblasti péče o nadané žáky, např. formou koučinku a mentoringu.

NÁVRH PRACOVNÍ NÁPLNĚ ŠKPN

- **Zpracovává roční plán** činnosti koordinátora péče o nadané. Jeho součástí by měly být zejména:
 - **současný stav** péče o nadané děti na škole,
 - **plán akcí směřujících k nominaci** nadaných dětí na škole v duchu standardních a nestandardních metod nominace: odborné testové metody, pedagogické škály, spolupráce se školním psychologem a školským poradenským zařízením, pedagogická nominace, rodičovská nominace a autonominace,
 - systematická práce s oborovými a neoborovými **soutěžemi**,
 - **přehled o nadaných dětech na škole** (volitelně i děti s nadáním pro uměleckou a sportovní činnost),
 - **plán akcí směřujících k rozvoji nadaných** žáků na škole (školní soutěže v logických a deskových hrách, exkurze, návštěvy výstav, filmových představení, besed apod.),

NÁVRH PRACOVNÍ NÁPLNĚ ŠKPN

- **plán soutěží** pro nadané žáky a zapojení nadaných žáků (zabránit přetěžování jednotlivých nadaných žáků),
 - **plán DVPP** v oblasti péče o nadané,
 - **formy spolupráce** s předchozím a navazujícím typem škol v oblasti péče o nadané (MŠ - ZŠ - SŠ a ZŠ - SŠ - VŠ),
 - **návrh opatření ke zlepšení péče o nadané** pro další školní rok.
- **spolupracuje** s koordinátorem ŠVP, koordinátorem ICT v oblasti rozvoje péče o nadané,
 - **spolupracuje** s koordinátory podpory nadání na dalších školách v regionu,
 - **spolupracuje** s koordinátorem podpory nadání na NPI a s metodiky podpory nadání v regionu podle struktury NPI (v rámci KSPN),

NÁVRH PRACOVNÍ NÁPLNĚ ŠKPN

- **vede evidenci všech nadaných** žáků s identifikací PPP a zodpovídá za jejich vykazování v rámci školní matriky. Koordinuje a zodpovídá za tvorbu PLPP a IVP pro nadané žáky,
- **spolupracuje s příslušným ŠPZ** v rámci identifikace nadaných žáků,
- vyhledává další vhodné pracovníky pro práci s nadanými žáky,
- **spolupracuje s třídními učiteli,**
- spolupracuje s pedagogy žáků s IVP a podporuje další pedagogy v tvůrčí práci s ostatními nadanými žáky (konzultuje postupy, doporučuje materiály),
- má přehled o vhodných doplňujících **materiálech pro výuku nadaných** dětí (pracovní listy, literatura, webové stránky, TV pořady) a vhodnou formou o nich informuje další pedagogy. Podporuje kreativní učitele na škole v tvorbě a sdílení materiálů. Propojuje tyto učitele do celostátních platforem,
- vypracuje vhodný způsob sdílení výukových materiálů pro nadané žáky mezi všemi učiteli na škole,

NÁVRH PRACOVNÍ NÁPLNĚ ŠKPN

- **orientuje se v nabídce mimoškolních činností**, má přehled o systematických aktivitách pro nadané formou on-line seminářů, webinářů či webů (např. Talnet atd.)
- **navrhuje pedagogicko-organizační opatření směřující k rozvoji nadaných** dětí (např. zájmové útvary, nepovinný předmět Obohacení, projektové dny, vědecké konference pro žáky, soustředění pro nadané žáky, diferencovaná výuka předmětů průřezově v ročníku, individuální výuka nadaných dětí ve vyšším ročníku apod.),
- **sleduje novinky v oblasti péče o nadané** na Internetu (weby talentovani.cz, mensa.cz atd.) a vhodnou formou informuje pedagogy, žáky i rodiče (téměř každá škola dnes má vypracovaný elektronický systém komunikace s rodiči - Bakaláři, kalendář GOOGLE apod.),
- o své činnosti zpracovává zprávu, která je součástí výroční zprávy školy.

KURZ pro ŠKOLNÍHO KOORDINÁTORA PODPORY NADÁNÍ

- **44 hodin kurz zakončený kolokviem**
 - 12 hod. online (3x4 hod. synchronně)
 - 24 hod. prezenčně (3 dny většinou za sebou)
 - 8 hod. stáže (4 hod. společná stáž, 2x2 hod vzájemné stáže)
- **Obsah kurzu se týká následujících oblastí:**
 - pozice, role, náplň práce, kompetenční profil ŠKPN
 - terminologie problematiky nadání, pojem, modely a prvky vyvážené inkluze
 - nominace a identifikace, PO1, spolupráce s PPP, rozhovory s NŽ, koučování
 - přenos od jednotlivce do systému, náslechy a pomoc pedagogovi
 - opatření ve třídě a opatření v rámci školy, zavádění ŠSPN, wellbeing
 - koncepce, plán školy, kroky změny, další spolupráce, zapojení v (krajských) sítích

MENTOR ŠKOL

- KONZULTANT VYVÁŽENÉ INKLUZE

- Terénní pracovník **schopný systémového nadhledu a efektivní expertní pomoci každé škole** – zejména v **budování systému** rozvoje silných stránek (efektivní podpory nadání a talentu) a ochraně duševního zdraví přímo **na míru navštěvovaným školám**.

VÝCVIK pro MENTORY ŠKOL - KONZULTANTY VYVÁŽENÉ INKLUZE

- **44 hodinový výcvik**
 - 10 hod. online (1 hod. synchronně, 3x3 hod. asynchronně)
 - 24 hod. prezenčně (3 dny většinou za sebou)
 - 10 hod. stáže (2x5 hod. účast při práci mentorů na škole)
- **Výcvik je zakončený řešitelským rozhovorem a zkouškou**
- **Obsah výcviku se týká následujících oblastí:**
 - mentoring a koučování
 - pedagogika a řízení školy
 - systémový a procesní přístup
 - nadání a vyvážená inkluze

Děkuji
za pozornost

Josef J. Roušar

- josef.j.rouсар@gmail.com
- 733 127 257

